

Spomienka na profesora MUDr. Stanislava Cagáňa, DrSc.

*1932 – †2006

Keď odíde niekto, a vieme, že sa už nevráti, akoby sa porušilo aj puto, ktoré nás navzájom zväzovalo. Sú však putá, ktoré, ak vôbec, možno prerušiť ťažko, a nám, čo sme boli spojení so životom tých, s ktorými sa lúčime, ani odchod do nenávratna, do večnosti ich stálu blízkosť nezruší. Bude nám chýbať osoba, osobnosť, ale jej myšlienkové bohatstvo, plody činnosti, ktoré sú výsledkom jej úsilia, námahy a nesmiernej obety celého života, nám zostávajú. A zostanú i spomienky.

Prof. MUDr. Stanislav Cagáň, DrSc., zomrel po dlhšej a ťažkej chorobe 27. marca 2006 krátko pred dosiahnutím svojho 74. roku. S ním odišla veľká osobnosť i veľký človek, lekár, ktorý svoj život zasvätil medicíne – pacientovi, vede, pedagogike a svojej rodine, ba v mladších rokoch intenzívne i športu. Pracoval takmer do posledných chvíľ svojho života, hoci neskôr s podlomeným zdravím – akoby ešte včera dopisoval svoj posledný vedecký príspevok, no ruka priskoro ochabla, už ho dopísať nestihol ... Tvoril však nepretržite, vychovával, vyučoval, organizoval, zastával funkcie v odborných organizáciách lekárskejších spoločností, pôsobil v redakčných radách významných medicínskych časopisov a vo vedeckých radách viacerých medicínskych inštitúcií. Ako špičkový internista viedol klinické pracoviská, na ktorých vychoval početných odborníkov – všeobecných internistov, kardiológov a mnohých ďalších špecialistov v odbore internej medicíny. Na jeho pracovisku vyrástli docenti, kandidáti vied, vedeckí pracovníci, primári a ordinári.

Prof. Cagáň sa narodil 26. apríla 1932 v Komjaticiach, mestečku pri Nitre. Detstvo nemal ľahké, oboch rodičov stratil ešte v mladom veku, takže už ako študent bol odkázaný sám na seba a blízkych príbuzných, na ktorých vždy spomínal s úctou a láskou. Usilovnosť, nadanie a cieľavedomosť mu umožnili základné vzdelanie i za týchto ťažkých podmienok. Zmaturoval na gymnáziu v Nitre, ktorá mu zostala hlboko v duši a v spomienkach. Štúdium medicíny absolvoval na Lekárskej fakulte UK v Bratislave, promoval v roku 1956. Vždy bol vynikajúcim žiakom a študentom. Medicínsku kariéru začal ako odborný asistent v Ústave experimentálnej patológie LF UK v Bratislave. Už tu sa venoval najmä kardiologickej problematike, ale o štyri roky odišiel do oblasti klinickej medicíny, interny a kardiológie, kde potom zostal po celý svoj plodný život. Po atestáciách z interny a kardiológie počas pôsobenia na Internej klinike Bezručova Mestského ústavu národného zdravia v Bratislave stal sa v roku 1963 ordinárom pre kardiológiu a kreoval jednu z prvých JIS – koronárnych jednotiek na Slovensku. V roku 1973 odišiel z internej kliniky, aby prevzal funkciu primára interného oddelenia v bratislavskej nemocnici v Prievoze. Zakrátko stihol vybudovať moderné internistické pracovisko, avšak v roku 1979 sa vrátil na Internú kliniku NsP Bezručova, ale už ako jej prednosta. Na jej báze vznikla v roku 1994 IV. interná klinika LF UK v Bratislave a jej prednostom sa stal prof. Cagáň. Súčasne prevzal funkciu vedúceho Katedry sestier internistických smerov Slovenskej postgraduálnej akadémie medicíny (SPAM). Potom ešte krátky čas pracoval ako prednosta IV. internej kliniky FNsp sv. Cyrila a Metoda v bratislavskej Petržalke, a to po jej premiestnení z nemocnice na Bezručovej ulici. V roku 1998 požiadal o uvoľ-

nenie z funkcie prednostu. Stal sa potom medicínskym expertom vo Výskumnom ústave preventívneho lekárstva v Bratislave a súčasne zastával i funkciu vedúceho Subkatedry zdravotných sestier internistických smerov SPAM.

Kandidátsku dizertačnú prácu obhájil v roku 1975 a doktorskú v roku 1984. Habilitoval v roku 1977 a profesorom v odbore vnútorné choroby sa stal v roku 1985. V roku 1981 vydal v spoluautorstve Prof. Hulína monografiu „Elektrokardiografia“, za ktorú im udelili Cenu Prezídia Československej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu. Prof. Cagáň je autorom početných statí v monografiách prevažne s kardiologickou problematikou, napísal asi 250 článkov, ktoré publikoval v odborných medicínskych časopisoch doma i v zahraničí. Ako autor a spoluautor predniesol stovky prác doma i v cudzine. Bol iniciátorom, tvorcom a koordinátorom projektu „Audit diagnostického a liečebného postupu u chorých s akútnymi koronárnymi syndrómami“, ktorým sa získali údaje z desiatok pracovísk na Slovensku s vyše 3 000 pacientmi a ktorému sa s mimoriadnou angažovanosťou venoval v ostatných rokoch svojho života. Treba uviesť, že v tíme Prof. Šimkoviča, Doc. Smrečanského a Doc. Krajčoviča sa podieľal na prvej selektívnej koronarografii v Československu v roku 1968. Nespočetné množstvo prednášok s postgraduálnou problematikou na SPAM a v pregraduáli na LF UK dotvárajú jeho širokú medicínsku aktivitu.

Prof. Cagáň patril k významným činiteľom v aktivitách odborných lekárskejších spoločností: bol predsedom Slovenskej internistickej spoločnosti po dve volebné obdobia, v tom čase striedavo v dvojročných obdobiach i predsedom výboru Československej internistickej spoločnosti, členom výborov Slovenskej a Československej kardiologickej spoločnosti, a neskôr ich čestným členom. Pracoval v redakčných radách viacerých časopisov – ako zástupca šéfredaktora časopisu Vnitřní lékařství, v časopise Kardiológia, Bratislavských lekárskejších listoch, Lekárskom obzore, v časopise Slovenský lekár a iných. Bol členom Vedeckej rady Ministerstva zdravotníctva SR, v mnohých poradných zboroch, organizoval početné konferencie, sympóziá a iné vedecké podujatia. Ťažko pospomínať a vyčíslit všetky aktivity Prof. Cagáňa. Jedno je však isté: mnohé významné, medaily a množstvo ocenení získal za vynikajúcu činnosť a podľa jeho a jemu vlastnej zásady „Robiť to, čo považujeme za správne aj bez nároku na odmenu“.

Stanko Cagáň miloval svoju rodinu, hoci ani tu mu osud nebol veľmi žižlivý, veď nielenže v mladosti stratil rodičov, ale predčasne i syna a prvú manželku. Posledné dni jeho života boli preťažké aj pri obetavej a nezištnej starostlivosti manželky Oľgy. Nuž zaspomínajme na profesora MUDr. Stanislava Cagáňa, DrSc. s priateľmi aj jeho spolupracovníkmi, žiakmi, slovenskými internistami, kardiológmi, mnohými českými priateľmi a kolegami a uchovajme si pamiatku na veľkú osobnosť slovenskej, najmä internej medicíny a kardiológie.

Čeť jeho pamiatke!

Za priateľov, žiakov, internistov a kardiológov na Slovensku
Milan Pavlovič